

A7.ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Στις 16 και 17 Ιουνίου 1997 συνήλθε στο Άμστερνταμ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο ασχολήθηκε με την ψήφιση του οριστικού πλέον μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο, επικύρωσε και συμπλήρωσε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης του Δουβλίνου και εξέδωσε ψήφισμα για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση. Το Συμβούλιο του Άμστερνταμ αποτελεί ένα ιστορικό σταθμό για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση διότι επικύρωσε τα συμπεράσματα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης και κατέληξε σε πολιτική συμφωνία για τη νέα Συνθήκη.

A7α. Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ Νο 2 (ERM 2)

Ο νέος Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Exchange Rate Mechanism No 2) συζητήθηκε στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Φλωρεντίας και του Δουβλίνου. Το τελευταίο Συμβούλιο ανέθεσε στο Ecofin να υποβάλει στη Σύνοδο Κορυφής του Άμστερνταμ το οριστικό σχέδιο για το νέο μηχανισμό στον οποίο μπορούν να συμμετάσχουν όσα κράτη μέλη δεν θα συμπεριληφθούν στο πρώτο κύμα των κρατών που θα μετάσχουν από 1/1/1999 στην ΟΝΕ. Τα αναλυτικά χαρακτηριστικά του νέου μηχανισμού έχουν ήδη περιγραφεί στα Κεφάλαια Α4 και Α6. Στο παρόν Κεφάλαιο παρατίθενται τα βασικά χαρακτηριστικά όπως αυτά περιελήφθηκαν στα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ.

A7αα) Αρχές και στόχοι

- Η ενιαία αγορά δεν θα πρέπει να αντιμετωπίσει κινδύνους από πραγματικές αποκλίσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών της Ε.Ε. που δεν μετέχουν στην ΟΝΕ. Τέτοιες αποκλίσεις μπορεί να διακόψουν τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ των κρατών μελών.
- Ο ΜΣΙ Νο 2 θα βοηθήσει ώστε τα εκτός της ζώνης του ευρώ κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτόν να ακολουθήσουν πολιτική σταθερότητας, να ενισχύσουν τη σύγκλιση και με τον τρόπο αυτό να καταστήσουν αποτελεσματικές τις προσπάθειές τους να υιοθετήσουν το ευρώ. Ο μηχανισμός θα προσφέρει στα κράτη αυτά στοιχεία αναφοράς για την άσκηση ορθής οικονομικής και νομισματικής πολιτικής και θα συμβάλει στην προστασία τους από πιέσεις στις αγορές συναλλάγματος. Στην τελευταία περίπτωση ο ΜΣΙ θα βοηθήσει τα εκτός της ζώνης κράτη μέλη να συνδυάζουν τα κατάλληλα αντίμετρα, περιλαμβανομένης της πολιτικής επιτοκίων και των συντονισμένων παρεμβάσεων στις αγορές.
- Η συμμετοχή στο ΜΣΙ Νο 2 είναι προαιρετική. Ωστόσο αναμένεται ότι τα εκτός της ζώνης κράτη μέλη θα συμμετάσχουν στο μηχανισμό είτε από την αρχή του τρίτου σταδίου είτε αργότερα
- Ο ΜΣΙ θα βασίζεται στις σχέσεις μεταξύ κεντρικών ισοτιμιών και ευρώ.
- Θα υπάρχει αρκετό περιθώριο ελαστικότητας, ιδίως για να ευνοηθούν οι διαφορές ως προς τα ποσοστά, τους ρυθμούς και τις στρατηγικές της οικονομικής σύγκλισης των εκτός της ζώνης του ευρώ κρατών μελών που θα μετέχουν στο μηχανισμό. Η συνεργασία ως προς την πολιτική των επιτοκίων θα είναι δυνατόν να ενισχυθεί περισσότερο π.χ. μέσω στενότερης σύνδεσης των επιτοκίων μεταξύ του ευρώ και των άλλων νομισμάτων του ΜΣΙ, όταν και καθόσον ενδείκνυται για την πρόοδο προς τη σύγκλιση.

A7αβ) Κύρια χαρακτηριστικά

- Για το νόμισμα κάθε κράτους μέλους εκτός της ζώνης του ευρώ που συμμετέχει στο ΜΣΙ Νο 2 καθορίζεται μια κεντρική ισοτιμία έναντι του ευρώ. Το σύνηθες περιθώριο διακύμανσης είναι $\pm 15\%$ της κεντρικής ισοτιμίας. Η παρέμβαση στα όρια είναι κατ' αρχήν αυτόματη και απεριόριστη με παροχή πολύ βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης.
- Η ευέλικτη χρήση των επιτοκίων αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό του μηχανισμού. Υπάρχει παράλληλα η δυνατότητα συντονισμένης παρέμβασης μέσα στα όρια διακύμανσης
- Οι αποφάσεις για τις κεντρικές ισοτιμίες και το σύνηθες περιθώριο διακύμανσης λαμβάνονται με αμοιβαία συμφωνία των Υπουργών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των Υπουργών και Διοικητών των κεντρικών τραπεζών των εκτός ζώνης κρατών μελών που συμμετέχουν στο μηχανισμό. Στην κοινή αυτή διαδικασία μετέχει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και απαιτείται γνώμη και της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής. Όλα τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν το δικαίωμα να κινηθούν εμπιστευτική διαδικασία που θα αποσκοπεί σε επανεξέταση των κεντρικών ισοτιμιών.
- Με την ίδια διαδικασία μπορεί να ορισθούν στενότερα του 15% περιθώρια διακύμανσης υποστηριζόμενα από αυτόματη παρέμβαση και πολύ βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση.

A7β. ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στη Σύνοδο της Μαδρίτης, το Δεκέμβριο του 1995, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη μεγάλη σημασία που έχει η εξασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας στο τρίτο στάδιο. Στη Φλωρεντία, έξη μήνες μετά, το Συμβούλιο επανέλαβε την άποψη αυτή και στο Δουβλίνο το Δεκέμβριο του 1996 κατέληξε σε συμφωνία για τα κυριότερα στοιχεία του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο Άμστερνταμ, τον Ιούνιο του 1997, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικύρωσε οριστικά το Σύμφωνο με την έκδοση ψηφίσματος που καλεί τα κράτη μέλη που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ, την Επιτροπή και το Συμβούλιο να υλοποιήσουν το Σύμφωνο. Συγκεκριμένα:

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

1. Δεσμεύονται να τηρούν το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο για μία δημοσιονομική θέση που προσεγγίζει την ισορροπία ή παρουσιάζει πλεόνασμα όπως προβλέπεται στα προγράμματά τους σταθερότητας ή σύγκλισης και να αναλαμβάνουν τη διορθωτική δημοσιονομική δράση που θεωρούν αναγκαία για την επίτευξη των στόχων των ανωτέρω προγραμμάτων κάθε φορά που θα έχουν πληροφορίες για υφιστάμενες ή αναμενόμενες σημαντικές αποκλίσεις από τους στόχους αυτούς,
2. Καλούνται να δημοσιοποιούν, με δική τους πρωτοβουλία, τις συστάσεις του Συμβουλίου,
3. δεσμεύονται να αναλάβουν τη διορθωτική δημοσιονομική δράση που θεωρούν αναγκαία ώστε να επιτύχουν τους στόχους των προγραμμάτων τους σταθερότητας ή σύγκλισης μόλις λαμβάνουν την έγκαιρη προειδοποίηση με τη μορφή σύστασης του Συμβουλίου,
4. θα αρχίζουν τις διορθωτικές δημοσιονομικές αναπροσαρμογές που θεωρούν αναγκαίες χωρίς καθυστέρηση μόλις λαμβάνουν πληροφορίες ότι υπάρχει κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος,
5. θα διορθώνουν το υπερβολικό έλλειμμα το ταχύτερο δυνατόν μετά την εμφάνισή του. Αυτή η διόρθωση θα πρέπει να ολοκληρώνεται εντός του έτους που ακολουθεί τη διαπίστωση του υπερβολικού ελλείμματος, εκτός εάν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις,
6. δεσμεύονται να μη προβάλουν δικαιολογίες προκειμένου να ανακόπτουν την επιτάχυνση και διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος παρά μόνο εάν ευρίσκονται σε σοβαρή ύφεση. Κατά την εκτίμηση του κατά πόσον η οικονομική ύφεση είναι σοβαρή, τα κράτη μέλη λαμβάνουν, κατά κανόνα ως σημείο αναφοράς την ετήσια πτώση του πραγματικού ΑΕΠ τουλάχιστον κατά 0,75%.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 1 θα ασκεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας της με τρόπο που να διευκολύνει την αυστηρή, έγκαιρη και πραγματική λειτουργία του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης,
2. θα υποβάλλει, χωρίς καθυστέρηση, τις αναγκαίες εκθέσεις, γνώμες και συστάσεις που θα δίνουν τη δυνατότητα να λαμβάνονται έγκαιρα αποφάσεις του Συμβουλίου. Αυτό θα διευκολύνει την πραγματική λειτουργία του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και την ταχεία έναρξη και αυστηρή εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος,
3. δεσμεύεται να συντάσσει έκθεση κάθε φορά που υπάρχει κίνδυνος υπερβολικού ελλείμματος ή όταν το προγραμματισμένο ή πραγματικό δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3% του ΑΕΠ,
4. δεσμεύεται, στην περίπτωση που η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα έλλειμμα άνω του 3% του ΑΕΠ δεν είναι υπερβολικό και η γνώμη αυτή διαφέρει από τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, να αιτιολογεί τη θέση της γραπτώς προς το Συμβούλιο,
5. δεσμεύεται, μετά από αίτημα του Συμβουλίου να προβαίνει κατά κανόνα, σε σύσταση απόφασης του Συμβουλίου για το κατά πόσον υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ECOFIN

1. δεσμεύεται να επιβάλλει αυστηρά και έγκαιρα όλα τα στοιχεία του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για τα οποία είναι αρμόδιο. Θα λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις όσο ταχύτερα είναι πρακτικώς δυνατόν,
2. προτρέπει να θεωρεί τις προθεσμίες εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ως έσχατες διορίες. Ειδικότερα, το Συμβούλιο, συνιστά να διορθώνονται τα υπερβολικά ελλείμματα το ταχύτερο δυνατόν μετά την εμφάνισή τους, εντός του έτους που ακολουθεί τη διαπίστωσή τους εκτός εάν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις,
3. καλείται πάντοτε να επιβάλει κυρώσεις εάν ένα συμμετέχον κράτος μέλος δεν λάβει τα αναγκαία μέτρα για να τερματίσει την κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος όπως συνιστά το Συμβούλιο,
4. προτρέπει πάντοτε να απαιτεί μια άτοκη κατάθεση ποσού, όποτε το Συμβούλιο αποφασίζει να επιβάλει κυρώσεις σε συμμετέχον κράτος,

5. προτρέπεται πάντοτε να μετατρέπει την κατάθεση σε πρόστιμο δύο έτη μετά από την απόφαση επιβολής κυρώσεων εκτός εάν το υπερβολικό έλλειμμα έχει διορθωθεί κατά την άποψη του Συμβουλίου,

6. καλείται να αναφέρει γραπτώς τους λόγους οι οποίοι δικαιολογούν μία απόφαση να μη δράσει, εάν σε οιοδήποτε στάδιο των διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος ή εποπτείας των δημοσιονομικών θέσεων το Συμβούλιο δεν έδρασε κατόπιν συστάσεως της Επιτροπής και, στην περίπτωση αυτή, να δημοσιοποιεί τις ψήφους εκάστου κράτους μέλους.

Αυτό το οποίο ουσιαστικά προσέθεσε το Συμβούλιο του Άμστερνταμ είναι η αναδιανομή του προϊόντος των κυρώσεων στα κράτη μέλη που δεν εμφανίζουν υπερβολικό έλλειμμα. Δηλαδή οι τόκοι από την επένδυση της άτοκης κατάθεσης και τα πρόστιμα που επιβάλλονται θα διανέμονται στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που δεν παρουσιάζουν τέτοιο έλλειμμα.

Μετά από επιμονή του Γάλλου πρωθυπουργού Λιονέλ Ζοσπέν συζητήθηκε και επήλθε τελικά συμβιβασμός για το περιεχόμενο του ψηφίσματος που αφορά την ανάπτυξη, την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας. Το ψήφισμα αυτό ενισχύει την απόφαση της συνόδου του Δουβλίνου που ενέκρινε την εισήγηση της Επιτροπής "Δράση για την Απασχόληση: ένα Σύμφωνο Εμπιστοσύνης", αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί, όπως θα αναφερθεί κατωτέρω, ότι καλύπτει τις επιδιώξεις των σοσιαλιστών για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την καταπολέμηση της ανεργίας που αποτελεί σήμερα πραγματική μάστιγα στις χώρες της Ε.Ε. Το ψήφισμα έχει ως εξής:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί επιτακτική ανάγκη να δοθεί μια νέα ώθηση, ούτως ώστε να αποτελεί σταθερά η απασχόληση πρώτιστο μέλημα της πολιτικής ημερήσιας διάταξης της Ένωσης. Η ΟΝΕ και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα ενισχύσουν την εσωτερική αγορά και θα ευνοήσουν τη δημιουργία μη πληθωριστικού μακροοικονομικού περιβάλλοντος με χαμηλά επιτόκια, με συνέπεια την ενίσχυση των προϋποθέσεων οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης. Επίσης θα χρειασθεί να ισχυροποιήσουμε τους δεσμούς μεταξύ μιας επιτυχούς και βιώσιμης Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, μιας σωστά λειτουργούσης εσωτερικής αγοράς και της απασχόλησης. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό στόχο το να αναπτυχθεί ειδικευμένο, καταρτισμένο και ευπροσάρμοστο εργατικό δυναμικό και να καταστούν οι αγορές εργασίας ευαίσθητες στις οικονομικές μεταβολές. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να είναι γενικής εμβέλειας σε αντιδιαστολή με περιορισμένα ή ευκαιριακά μέτρα, ούτως ώστε να αντιμετωπίζεται με συνέπεια το πολυσύνθετο ζήτημα των κινήτρων για δημιουργία και ανάληψη θέσεων εργασίας.

Οι οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές αλληλοενισχύονται. Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν ώστε η λειτουργία τους να καταστεί ισχυρότερη και να συμβάλουν έτσι στην ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την ανάπτυξη, δημιουργώντας στέρεη βάση για κοινωνική συνοχή.

Συνδυαζόμενη με πολιτικές βασισμένες στη σταθερότητα, η προσέγγιση αυτή προσφέρει τη βάση για μία οικονομία που στηρίζεται στις αρχές της ένταξης, της αλληλεγγύης, της δικαιοσύνης και ενός βιώσιμου περιβάλλοντος και που είναι ικανή να αποβεί προς όφελος όλων των πολιτών. Η οικονομική αποτελεσματικότητα και η κοινωνική ένταξη αποτελούν συμπληρωματικά στοιχεία της συνεκτικότερης ευρωπαϊκής κοινωνίας που επιδιώκουμε άπαντες.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη διακήρυξη αρχών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και των κοινωνικών εταίρων, ν' αναλάβουν στο ακέραιο τις ευθύνες τους εντός των οικείων πεδίων δραστηριότητας.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΥΛΩΝΑ

1. Η Συνθήκη προβλέπει το στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών. Μολονότι την κατ' εξοχήν ευθύνη για την καταπολέμηση της ανεργίας έχουν τα κράτη μέλη, θα πρέπει να αναγνωρίζουμε ότι είναι ανάγκη να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα, αλλά και να διερευνηθεί το περιεχόμενο του συντονισμού αυτού, επικεντρώνοντας κυρίως την προσοχή στις πολιτικές για την απασχόληση. Προς τούτο, πρέπει να γίνουν διάφορες ενέργειες,

2. Θα ενισχυθούν και θα αναπτυχθούν οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές των οικονομικών πολιτικών ώστε να αποτελέσουν αποτελεσματικό μέσο για την εξασφάλιση βιώσιμης σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων των κρατών μελών. Εντός πλαισίου υγιών και βιώσιμων μακροοικονομικών πολιτικών και αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης στην Ε.Ε. και σε κάθε κράτος μέλος, θα δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη βελτίωση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας, προϋπόθεση της ανάπτυξης και της απασχόλησης, ούτως ώστε, μεταξύ άλλων στόχων, να δοθούν στους πολίτες της Ευρώπης περισσότερες θέσεις απασχόλησης. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας και προϊόντων, στην τεχνολογική καινοτομία και στη δημιουργία θέσεων εργασίας από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα συστήματα κατάρτισης και εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της δια βίου μάθησης, στα εργασιακά κίνητρα στα πλαίσια των συστημάτων φορολογίας και κοινωνικών παροχών και στη μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας, προκειμένου να αυξηθεί η απασχολησιμότητα.

3. Τα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να γίνουν ευνοϊκότερα για την απασχόληση και να συμβάλουν με τον τρόπο αυτό στη βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να δημιουργήσουν τα κράτη μέλη φορολογικό περιβάλλον που να προωθεί το επιχειρηματικό πνεύμα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Αυτές και άλλες πολιτικές για την απασχόληση θα καταστούν ουσιαστικό μέρος των κατευθυντήριων αρχών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές πολιτικές απασχόλησης και τις σωστές πρακτικές που προκύπτουν από τις πολιτικές αυτές.

4. Το Συμβούλιο καλείται, συνεπώς, να λάβει υπόψη τα πολυετή προγράμματα απασχόλησης, όπως προβλέπονται στη διαδικασία του Έσπεν, κατά τη διαμόρφωση των γενικών κατευθυντήριων αρχών, προκειμένου να ενισχυθεί το περί την απασχόληση σκέλος τους. Το Συμβούλιο μπορεί να προβεί στις απαραίτητες συστάσεις προς τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 103, παράγραφος 4 της Συνθήκης.

5. Ο ενισχυμένος αυτός συντονισμός των οικονομικών πολιτικών θα συμπληρώσει τη διαδικασία του νέου τίτλου της Συνθήκης που αφορά την απασχόληση, ο οποίος προβλέπει τη σύσταση Επιτροπής Απασχόλησης, από την οποία ζητείται να συνεργαστεί στενά με την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής. Το Συμβούλιο θα πρέπει να προσπαθήσει ώστε να τεθούν αμέσως σε ισχύ αυτές οι διατάξεις. Και στις δύο διαδικασίες, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα

διαδραματίζει το ενοποιητικό και καθοδηγητικό ρόλο του, σύμφωνα με τη Συνθήκη.

6. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να συμπληρώσει τα εθνικά μέτρα, εξετάζοντας συστηματικά όλες τις υπάρχουσες συναφείς πολιτικές της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των Διευρωπαϊκών Δικτύων και των Προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι στοχεύουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη, τηρώντας παράλληλα τις Δημοσιονομικές Προοπτικές και τη Διοργανική Συμφωνία.

7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε για την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή πρόοδος για την οριστική ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς: να καταστούν αποτελεσματικότεροι οι κανόνες, να αντιμετωπισθούν οι κυριότερες εναπομείνουσες στρεβλώσεις της αγοράς, ν' αποφευχθεί ο επιζήμιος φορολογικός ανταγωνισμός, να αρθούν τα τομεακά εμπόδια στην ολοκλήρωση της αγοράς και να παραδοθεί στους πολίτες εσωτερική αγορά προς όφελος όλων.

8. Αν και το καθήκον της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι να συμβάλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της κοινής αγοράς προς το συμφέρον της Κοινότητας, προσφεύγοντας στην κεφαλαιαγορά και στους ιδίους της πόρους, αναγνωρίζουμε το σημαντικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης μέσω επενδυτικών ευκαιριών στην Ευρώπη. Της απευθύνουμε έκκληση να εντείνει τις δραστηριότητές της στον τομέα αυτό, προωθώντας επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με υγιείς τραπεζικές αρχές και πρακτικές και ειδικότερα:

η να εξετάσει την καθιέρωση μιας διευκόλυνσης για τη χρηματοδότηση σχεδίων υψηλής τεχνολογίας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, χρησιμοποιώντας ενδεχομένως επιχειρηματικά κεφάλαια, με τη σύμπραξη του ιδιωτικού τραπεζικού τομέα

η να εξετάσει τις δυνατότητες παρέμβασής της στους τομείς της παιδείας, της υγείας, του αστικού περιβάλλοντος και της προστασίας του περιβάλλοντος,

η να εντείνει τις παρεμβάσεις της στον τομέα των μεγάλων δικτύων υποδομής, εξετάζοντας τη δυνατότητα να χορηγήσει πολύ μακροπρόθεσμα δάνεια, ιδίως για τα μεγάλα έργα προτεραιότητας που εγκρίθηκαν στο Έσπεν.

9. Καλείται η Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι, με τη λήξη της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) το 2002, τα έσοδα από τα εναπομείνοντα αποθεματικά θα χρησιμοποιηθούν για ταμείο έρευνας όσον αφορά τομείς που σχετίζονται με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα.

10. Η συνολική αυτή στρατηγική θα μεγιστοποιήσει τις προσπάθειες για την προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης και για την καταπολέμηση της ανεργίας. Έτσι, η προώθηση της απασχόλησης, η προστασία και ασφάλεια των εργαζομένων θα συνδυασθούν με την ανάγκη βελτίωσης της λειτουργίας των αγορών εργασίας, πράγμα που συμβάλλει επίσης στην ορθή λειτουργία της ΟΝΕ.

ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλα τα μέρη, και συγκεκριμένα τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εφαρμόσουν τις διατάξεις αυτές με σθένος και προσήλωση. Οι δυνατότητες που προσφέρει στους κοινωνικούς εταίρους το Κοινωνικό Κεφάλαιο, το οποίο έχει ενσωματωθεί στη νέα Συνθήκη, θα πρέπει να στηρίζουν το έργο του Συμβουλίου για την απασχόληση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνιστά τον κοινωνικό διάλογο και την πλήρη αξιοποίηση της υφιστάμενης κοινοτικής νομοθεσίας όσον αφορά τις διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των διαδικασιών αναδιάρθρωσης και λαμβανομένων υπόψη των εθνικών πρακτικών.

2. Όλες αυτές οι πολιτικές προσφέρουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να στηριχθούν στη δύναμη της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, προκειμένου να συντονίσουν τις οικονομικές πολιτικές τους αποτελεσματικά εντός του Συμβουλίου και να δημιουργήσουν έτσι περισσότερες θέσεις εργασίας και ταυτόχρονα να προλείνουν το έδαφος για ένα επιτυχές και βιώσιμο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά από τους κοινωνικούς εταίρους να αναλάβουν πλήρως τις ευθύνες τους στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους.

A7δ) Η ΝΕΑ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: "Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ"

Τρεις ήταν μέχρι τον Ιούνιο του 1997 οι κυριότεροι σταθμοί για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση: 1) η ιδρυτική Συνθήκη της ΕΟΚ που υπογράφηκε στη Ρώμη την 25 Μαρτίου του 1957, 2) η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη που υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο την 17 Φεβρουαρίου 1986 και στη Χάγη την 28 Φεβρουαρίου 1986 και η οποία προέβλεπε τη σταδιακή κατάργηση όλων των εμποδίων για τη λειτουργία της κοινής αγοράς το αργότερο μέχρι την 1/1/1993 και 3) η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που συμφωνήθηκε στο Μάαστριχτ της Ολλανδίας στις 10 Δεκεμβρίου 1991 και υπογράφηκε στην ίδια πόλη το Φεβρουάριο 1992. Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ αποφασίσθηκε η εγκαθίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε τρία στάδια και η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος (Κεφάλαιο Α2η).

Η Διακυβερνητική Διάσκεψη για την τροποποίηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ άρχισε στις 29 Μαρτίου 1996 στο Τορίνο. Οι αντιπρόσωποι των Υπουργών Εξωτερικών των 15 μαζί με το μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαρσελίνο Ορέχα συνεδρίασαν σαράντα φορές συνολικά μέχρι να καταλήξουν σε σχέδια αποφάσεων. Οι εισηγήσεις της Διακυβερνητικής μετά τους αναγκαίους πολιτικούς συμβιβασμούς, υιοθετήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ στις 17/6/1997 το οποίο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη νέα συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για τη Συνθήκη του Άμστερνταμ που υπογράφηκε την 1 Οκτωβρίου 1997 στα Ανάκτορα του Άμστερνταμ και στη συνέχεια άρχισε η επικύρωσή της από τα εθνικά Κοινοβούλια ή μέσω δημοψηφισμάτων.

Μέχρι τώρα έχουμε αναφερθεί στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και στο Ψήφισμα για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση. Μολονότι η παρούσα εισήγηση πραγματεύεται θέματα οικονομικής και νομισματικής ενοποίησης, κρίνουμε ότι είναι απαραίτητο να αναφερθούμε περιληπτικά στο κείμενο της νέας Συνθήκης ώστε στο τέλος να εξάγουμε σωστά και σφαιρικά συμπεράσματα για την πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η νέα Συνθήκη αποτελείται κύρια από 5 μέρη:

A7δα) Ελευθερία, Ασφάλεια και Δικαιοσύνη

Μεγάλο μέρος της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων εντάσσεται στους κοινοτικούς κανόνες: συμμετοχή όλων των οργάνων, έλεγχος της νομιμότητας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και αποτελεσματικά νομοθετικά όργανα. Στον κοινοτικό αυτό πυλώνα περιελήφθησαν: η πολιτική για τις θεωρήσεις εισόδου, οι όροι χορήγησης άδειας διαμονής στους μετανάστες, οι διαδικασίες ασύλου και η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις. Για να εξασφαλιστεί η προοδευτική υλοποίηση ενός "χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης" προβλέπεται μια περίοδος πέντε ετών, από τη θέση σε ισχύ της νέας Συνθήκης, κατά τη διάρκεια της οποίας το Συμβούλιο θα συνεχίσει να αποφασίζει με ομοφωνία. Μετά από την περίοδο αυτή θα εφαρμόζονται οι κοινοτικές διαδικασίες, που προβλέπουν ειδικές πλειοψηφίες, για τη λήψη των αποφάσεων. Τα ανωτέρω θέματα αντιμετωπίστηκαν με ομοσπονδιακό πνεύμα που ικανοποίησε τους φεντεραλιστές. Αντίθετα για τα κατώτερω ζητήματα εξακολουθεί και ισχύει ο διακυβερνητικός χαρακτήρας: η συνεργασία - άμεσα ή μέσω της Ευγοροί - μεταξύ των αστυνομικών και άλλων αρμοδίων αρχών για τις ποινικές υποθέσεις, για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικά θέματα, την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, τα εγκλήματα σε βάρος των ενηλίκων και παιδιών, το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, τη διεθνή απάτη και διαφθορά. Η κατάργηση των συνοριακών ελέγχων είχε ήδη επιτευχθεί αλλά εκτός του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ ενσωματώνει τη Συνθήκη του Schengen στο ενιαίο θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. Αυτό σημαίνει ότι αυξάνονται οι νομικές και πολιτικές εγγυήσεις αφού το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν να ελέγχουν το σύνολο των ρυθμίσεων του Σένγκεν. Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Δανία έχουν πετύχει αυτοεξαίρεση (opt - out) γιατί επιδιώκουν αυστηρότερες ρυθμίσεις ελέγχων. Μετέχουν στη συνολική δομή του συστήματος αλλά συνεχίζουν τους ελέγχους όλων των ταξιδιωτών που εισέρχονται στο έδαφός τους. Το ειδικότερο πρωτόκολλο για τη Δανία εξασφαλίζει τη διαφύλαξη της Σκανδιναβικής Ένωσης Διαβατηρίων. Με την ένταξη της γραμματείας του Σένγκεν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ε.Ε. και του νομικού της πλαισίου στο κοινοτικό κεκτημένο επιτυγχάνεται ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, αλλά ταυτόχρονα εξασφαλίζεται στους πολίτες της Ε.Ε. ο δημοκρατικός έλεγχος και αποτελεσματικά διαθέσιμα δικαστικά μέσα προσφυγής σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους.

A7δβ) Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Πολίτης

Το Κεφάλαιο αυτό της Συνθήκης συμβολίζει τη σημασία που αποδίδεται στον Ευρωπαίο πολίτη και την κοινωνία. Αποτελεί τη σημαντικότερη απάντηση της Ε.Ε. στις προκλήσεις της ευρωπαϊκής κοινωνίας και στο φαινόμενο της πολιτικοποίησης της ενοποιητικής διαδικασίας. Αναλυτικότερα το Κεφάλαιο αυτό περιέχει:

A7δβα) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

Η Ε.Ε. αποτελεί τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη του κόσμου. Παράγει το 20% της παγκόσμιας παραγωγής, ενώ αριθμεί μόλις το 6% του πληθυσμού της γης. Είναι αυτάρκης. Η ζήτηση καλύπτεται κατά 92% από την εγχώρια προσφορά, ενώ οι εισαγωγές από τρίτες χώρες καλύπτουν το υπόλοιπο 8%. Το εμπορικό της ισοζύγιο είναι ισοσκελισμένο ή παρουσιάζει πλεόνασμα. Όμως η ανεργία αποτελεί αληθινή μάστιγα. Με 18 εκατομμύρια ανέργους κανείς δεν μπορεί να αισθάνεται υπερήφανος. Ένα τέταρτο των νέων της Ε.Ε. αναζητεί για χρόνια μία θέση εργασίας, ενώ η μακροχρόνια ανεργία έχει φθάσει σε ανησυχητικό επίπεδο. Η νέα Συνθήκη, ενώ επιβεβαιώνει την αρχική ευθύνη των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης φέρνει στο προσκήνιο την ανάγκη ανάληψης μιας κοινής δράσης. Για πρώτη φορά η προώθηση μιας "υψηλού επιπέδου απασχόλησης" εγγράφεται επίσημα στους βασικούς στόχους του συνόλου των πολιτικών και δραστηριοτήτων της Ένωσης.

Η ένταξη ορισμένων άρθρων στα νομοθετικά κείμενα δεν αρκεί από μόνη της για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Όμως η αμοιβαία ενημέρωση για τις καλύτερες πρακτικές, ο συντονισμός των πολιτικών σε κάθε επίπεδο και η προώθηση του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων μπορούν να αποτελέσουν το επί πλέον στοιχείο, που λείπει σήμερα, ώστε να βελτιωθεί σε διαρκή βάση η σημερινή κατάσταση. Αυτή είναι η άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όπως είδαμε στο Ψήφισμα για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση τα βασικά σημεία της νέας πολιτικής είναι τα εξής:

- Οι Κυβερνήσεις δεσμεύονται να προσανατολίσουν τις πολιτικές τους στα θέματα απασχόλησης με τρόπο που να συμβιβάζεται με τη γενικότερη οικονομική πολιτική και να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού,
- Καθιερώνεται πολυμερής επίβλεψη των εθνικών πολιτικών. Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. θα βοηθούνται στο έργο αυτό από μία Επιτροπή Απασχόλησης,
- Η συντονισμένη στρατηγική θα εφαρμόζεται κάθε χρόνο με τον ακόλουθο τρόπο:
- η κατάσταση και εξέλιξη της απασχόλησης θα εξετάζεται πρώτα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,
- το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μετά από διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών επεξεργάζεται κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη,
- στο τέλος του έτους, το Συμβούλιο προβαίνει στην εξέταση και την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και εφόσον το κρίνει σκόπιμο, απευθύνει συστάσεις στα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβάλλουν κοινή ετήσια έκθεση στους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων οι οποίοι εξετάζουν τους νέους προσανατολισμούς που πρόκειται να υιοθετηθούν,
- τέλος, προβλέπονται μέτρα παρακίνησης για τη χρηματοδότηση προτύπων πειραματικών προγραμμάτων στον τομέα της απασχόλησης.

A7δββ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:

Η κοινωνική νομοθεσία της Ε.Ε. είναι αναπτυγμένη σε ορισμένους τομείς όπως η ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων, η προστασία της υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, οι ίσες ευκαιρίες για τους άνδρες και τις γυναίκες. Σχετική πρόοδος έχει επίσης σημειωθεί στον τομέα της εργατικής πολιτικής με το δικαίωμα της πληροφόρησης και διαβούλευσης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις ευρωπαϊκού μεγέθους. Αντίθετα για άλλα σημαντικά θέματα όπως η κοινωνική ασφάλιση, οι απολύσεις ή η εκπροσώπηση των εργαζομένων απαιτείται ομόφωνη έγκριση των Δεκαπέντε και δεν έχει υπάρξει πρόοδος.

Το "Κοινωνικό Πρωτόκολλο", που ενσωματώθηκε σαν παράρτημα το Δεκέμβριο του 1991 στη Συνθήκη του Μάαστριχτ προέβλεπε τη θέληση των κρατών της Ε.Ε. - εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου - να προχωρήσουν ένα βήμα στον κοινωνικό τομέα. Το Ηνωμένο Βασίλειο αποφάσισε να άρει το opt - out και μετά από αυτό το Κοινωνικό Πρωτόκολλο εντάχθηκε στο κύριο σώμα της Συνθήκης. Από την πλευρά του νέου Πρωθυπουργού του Η.Β. Τόνι Μπλαιρ κατατέθηκε δήλωση προθέσεων για την προσχώρηση στις κοινωνικές διατάξεις της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρέτησε τη δήλωση αυτή και ευχήθηκε όπως το Η.Β. αποδεχθεί άμεσα τις Οδηγίες που έχουν συμφωνηθεί.

A7δβγ) ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ:

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ παρέσχε σε κάθε πολίτη που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους συγκεκριμένα δικαιώματα όπως για παράδειγμα: δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές του κράτους μέλους που κατοικεί, αλλά δεν είναι υπήκοος, εξασφάλιση προστασίας εκ μέρους των διπλωματικών και προξενικών αρχών των άλλων κρατών μελών στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες η χώρα προέλευσης δεν έχει διπλωματική εκπροσώπηση, δικαίωμα αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και δικαίωμα να απευθύνεται στο διαμεσολαβητή. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ ενισχύει περαιτέρω τα δικαιώματα του πολίτη:

Θεμελιώδη δικαιώματα. Η Ε.Ε. βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου. Στο εξής, κάθε άτομο θα μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τις πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. που θεωρεί αντίθετες με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παράβασης των εν λόγω αρχών από το κράτος μέλος, τότε μπορεί να αποφασιστεί η αναστολή ορισμένων από τα δικαιώματά του συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου στο Συμβούλιο. Η Ε.Ε. έχει ακόμη το δικαίωμα να αναλάβει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας και πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Δικαιώματα των καταναλωτών. Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας τους, η Κοινότητα συμβάλλει στην προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών. Κατά τον καθορισμό και την υλοποίηση όλων των πολιτικών εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Δικαίωμα στην πληροφόρηση. Κάθε πολίτης της Ε.Ε. και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή με την επιφύλαξη των αρχών και προϋποθέσεων που διέπουν το δικαίωμα αυτό. Όταν το Συμβούλιο ενεργεί στα πλαίσια της νομοθετικής του εξουσίας γνωστοποιούνται στο κοινό τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και οι αιτιολογήσεις των ψήφων.

Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Διευκρινίσθηκε ότι η ιθαγένεια της Ε.Ε. συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια. Επόμενα κάθε πολίτης της Ε.Ε. έχει δύο ιθαγένειες. Την εθνική ιθαγένεια που είναι η κύρια και την ιθαγένεια του πολίτη της Ένωσης που είναι συμπληρωματική της πρώτης.

Η αρχή της αειφόρου ανάπτυξης. Στα πλαίσια του δικαιώματος στην απασχόληση αναγνωρίσθηκε σαν στόχος και εντάχθηκε στο προοίμιο της Συνθήκης η αρχή της διαρκούς ανάπτυξης (sustainable development).

Το περιβάλλον. Το Ε.Σ. επιβεβαίωσε τη δέσμευση της Ε.Ε. στη Συνδιάσκεψη του Ρίο και επαναλαμβάνει ότι είναι αναγκαίο να αντιμετωπισθεί σθεναρά ο κίνδυνος κλιματικής μεταβολής. Θέτει σαν στόχο τη δέσμευση όλων των κρατών του πλανήτη για τη μείωση των θερμοκηπιακών αερίων μετά το έτος 2000 στα επίπεδα του 1990 και για το έτος 2010 κατά 15% λιγότερο από το επίπεδο του 1990.

Άλλες διατάξεις της νέας Συνθήκης αντικαθιστούν τη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συναπόφαση (σύμφωνη γνώμη) όπου η σχετική διαδικασία αναφέρεται στην κοινωνική πολιτική, ενισχύουν τη διαφάνεια στη λειτουργία των θεσμών της Ε.Ε. και την απλοποίηση των κανόνων και διαδικασιών, αναγνωρίζουν και προάγουν την πολυμορφία των πολιτισμών και θεσπίζουν ρυθμίσεις για την ανάπτυξη των απομακρυσμένων περιοχών κατά την άσκηση της διαρθρωτικής πολιτικής.

Στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) το φιλόδοξο σχέδιο Γάλλων και Γερμανών για πλήρεις αρμοδιότητες της Ε.Ε. στον τομέα της κοινής άμυνας με την ενσωμάτωση της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) εγκαταλείφθηκε. Αντέδρασε κύρια το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ουδέτερες χώρες (Ιρλανδία, Σουηδία, Αυστρία, Φινλανδία). Ωστόσο συμφωνήθηκαν ορισμένες βελτιώσεις που μπορούν να συμβάλουν σε αποτελεσματικότερη παρέμβαση της Ε.Ε. σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

- Η ενσωμάτωση των αποστολών Petersberg στην ΚΕΠΠΑ. Πρόκειται για ανθρωπιστικές αποστολές, διαχείριση κρίσεων, αποκατάσταση και διατήρηση της ειρήνης.
- Ενίσχυση των δεσμών με τη ΔΕΕ με προοπτική την ενσωμάτωσή της στην Ε.Ε. στο μέλλον.
- Εντάχθηκαν στους στόχους της Ε.Ε. οι αρχές της προστασίας των εξωτερικών συνόρων, της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών μελών και της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης.
- Μια νέα μονάδα ανάλυσης και πρόβλεψης θα επιβλέπει τις διεθνείς εξελίξεις. Η μονάδα αυτή θα προειδοποιεί το Συμβούλιο για τις εμφανιζόμενες καταστάσεις κρίσεως. Η ανάλυση των γεγονότων και των συνεπειών τους θα επιτρέψει στο Συμβούλιο να ενεργεί με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και έγκαιρα. Θα αποτελείται από εμπειρογνώμονες που προέρχονται από τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση.
- Οι κοινές στρατηγικές της ΚΕΠΠΑ θα αποφασίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ομοφωνία. Η πρόβλεψη για τη λήψη εκτελεστικών αποφάσεων (κοινών δράσεων, θέσεων) θα αποφασίζεται με ειδική πλειοψηφία και δυνατότητα επίκλησης λόγων εθνικής πολιτικής.
- Μετά από πρόταση της Γαλλίας ανατίθεται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου να εκφράζει και διαχειρίζεται την ΚΕΠΠΑ ως ύπατος εκπρόσωπός της. Με τη ρύθμιση αυτή τίθενται οι βάσεις για τη σταδιακή ανάπτυξη ενός κοινού Υπουργού Εξωτερικών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

A7δδ) ΕΥΕΛΙΞΙΑ - ΣΤΕΝΟΤΕΡΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Οι διαφορές μεταξύ κρατών μελών, που είναι ήδη αισθητές στην Ευρώπη των 15, θα αυξηθούν με τη διεύρυνση. Είναι πολύ πιθανόν ότι ορισμένες χώρες δεν θα μπορέσουν ή δεν θα θελήσουν να προχωρήσουν με τον ίδιο ρυθμό σε όλους τους τομείς. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ δίνει τη δυνατότητα για ενισχυμένες συνεργασίες σε όσα κράτη μέλη μπορούν και θέλουν την εφαρμογή τους. Και συνοδεύει αυτή τη νέα ευελιξία με μια σειρά όρων για να διατηρηθούν τα κεκτημένα της Ε.Ε. και να βοηθηθούν οι χώρες που προχωρούν με βραδύτερους ρυθμούς να φθάσουν τους πιο προχωρημένους. Προβλέπεται ειδική πλειοψηφία για τη λήψη των αποφάσεων, αλλά με δυνατότητα επίκλησης "ζωτικού συμφέροντος" για την άσκηση δικαιώματος αρνησικυρίας. Ακόμη, δίνεται η δυνατότητα μεταγενέστερης προσχώρησης κρατών μελών που δεν έχουν αρχικά ενταχθεί στην ευελιξία - στενότερη συνεργασία. Η ρύθμιση, την οποία μεταξύ άλλων επεδίωξε επίμονα η Ελλάδα, διασφαλίζει ότι η ευελιξία δεν θα οδηγήσει σε ένα εσωτερικό σκληρό πυρήνα στην Ε.Ε.

Στον τομέα αυτό καταγράφονται τα πενιχρότερα αποτελέσματα. Εάν η Ευρώπη διευρυνθεί περαιτέρω και εάν δεν γίνει τίποτα για την προσαρμογή των θεσμικών της διαρθρώσεων τα σημερινά προβλήματα θα επιδεινωθούν. Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ επετεύχθηκαν μόνο οριακές βελτιώσεις:

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ αναγνώρισε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την αρμοδιότητα συναπόφασης με το Συμβούλιο σε περιορισμένο αριθμό τομέων (έρευνα, υγεία, πολιτισμός, κ.λπ.). Για πολλές άλλες κοινοτικές πολιτικές, η Συνθήκη του Μάαστριχτ άφησε την τελευταία λέξη στο Συμβούλιο, αυξάνοντας όμως σημαντικά τη δυνατότητα των μελών του Ευρωκοινοβουλίου είτε να τροποποιούν τα σχέδια του Συμβουλίου (διαδικασία συνεργασίας) είτε να αρνούνται τη σύμφωνη γνώμη τους σε συγκεκριμένους τομείς (δικαίωμα διαμονής, διαρθρωτικά ταμεία και Ταμείο Συνοχής, Συνθήκες προσχώρησης, κ.λπ...). Η Συνθήκη του Άμστερνταμ αυξάνει αισθητά τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προάγοντας τη διαδικασία συναπόφασης σε σχεδόν γενικό κανόνα. Η διαδικασία συνεργασίας θα υφίσταται πλέον μόνο εντός της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Η διαδικασία της σύμφωνης γνώμης θα απαιτείται για περιπτώσεις όπως: οι τυχόν κυρώσεις που αποφασίζει το Συμβούλιο κατά μέλους σε περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οι αιτήσεις προσχώρησης, ορισμένες σημαντικές διεθνείς συμφωνίες και η εισαγωγή ενιαίας διαδικασίας για την εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Μειώνεται ο αριθμός των νομοθετικών διαδικασιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από 27 μόνο σε τρεις (σύμφωνη γνώμη, συναπόφαση, διαβούλευση). Ο αριθμός των μελών του Κοινοβουλίου περιορίζεται σε 700 και μετά τη διεύρυνση. Προβλέποντας την επόμενη διεύρυνση, η Συνθήκη του Άμστερνταμ επεκτείνει σε νέους πολιτικούς τομείς τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την ειδική πλειοψηφία του 71% των ψήφων. Η ομοφωνία παραμένει ο κανόνας για ζητήματα θεσμικού χαρακτήρα και για ένα σκληρό πυρήνα πολύ ευαίσθητων θεμάτων όπως είναι η φορολογία.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ορίζεται στο εξής από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αλλά ο διορισμός του θα ισχύει μόνο μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εφόσον δοθεί αυτή η έγκριση, ο νέος Πρόεδρος θα επιλέξει, σε κοινή συμφωνία με τις κυβερνήσεις, τα υπόλοιπα πρόσωπα της Επιτροπής, τα οποία θα παρουσιάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Όταν θα γίνει η επόμενη διεύρυνση ο αριθμός των μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα περιορισθεί σε 20. Οι μεγάλες χώρες θα παραιτηθούν από το δεύτερο Επίτροπό τους. Παράλληλα, το ειδικό βάρος των κρατών μελών στο Συμβούλιο θα ισορροπηθεί εκ νέου, ώστε μια απόφαση που λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία των κρατών να ανταποκρίνεται ταυτόχρονα σε επαρκές ποσοστό πληθυσμού της Ε.Ε. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε με τη θέσπιση συστήματος διπλής πλειοψηφίας - των κρατών και του πληθυσμού - είτε σταθμίζοντας εκ νέου τις ψήφους κάθε κράτους μέλους ανάλογα με τον πληθυσμό του.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των Εθνικών Κοινοβουλίων στις υποθέσεις της Ε.Ε. Για να μπορούν τα Εθνικά Κοινοβούλια να συζητούν ευθύς εξαρχής με τις εθνικές κυβερνήσεις τις νομοθετικές προτάσεις που υποβάλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε. δεν θα εγγράφονται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου πριν την πάροδο έξι εβδομάδων. Κάθε εθνικό Κοινοβούλιο θα έχει μια κοινοβουλευτική επιτροπή επί θεμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επιτροπές αυτές θα συνεδριάζουν τακτικά από κοινού με μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και θα μπορούν να απευθύνουν τις συστάσεις τους στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ (16 και 17/6/97) κλήθηκε να λάβει σημαντικές αποφάσεις σε μία σειρά από ζητήματα όπως την επικύρωση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και του νέου Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ERM 2) και ιδιαίτερα τη νέα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το πέρας των εργασιών της Διακυβερνητικής. Οι εργασίες του συνέπεσαν με ορισμένα γεγονότα που μετέβαλαν το συσχετισμό των πολιτικών δυνάμεων στην Ευρώπη: τις εκλογικές νίκες των εργατικών στο Ηνωμένο Βασίλειο και των σοσιαλιστών και των συμμάχων τους της Αριστεράς στη Γαλλία. Ήρθε αντιμετώπιση με δύο κύρια προκλήσεις. Από τη μια πλευρά η μάστιγα της ανεργίας με τα 18 εκατομ. ανέργους στην Ε.Ε. και από την άλλη η αναγκαιότητα να προχωρήσει αποφασιστικά η οικονομική και νομισματική ένωση και η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος μέσα στο προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα. Έπρεπε να ικανοποιηθεί ο Καγκελάριος Κολ που αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα από την εμμονή των συμπατριωτών τους στο μάρκο και την απαίτηση για ένα σκληρό ευρώ, αλλά και ο Λιονέλ Ζοσπέν που υπεράσπιζε τις ευαισθησίες της Αριστεράς στο κρίσιμο θέμα της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας. Ταυτόχρονα, έπρεπε να επιδειχθεί κατανόηση στη θέση του Τόνι Μπλαιρ για τη χώρα του οποίου το ζήτημα της ΟΝΕ αποτελεί αντικείμενο έντονης αμφισβήτησης. Έπρεπε να ληφθούν υπόψη και οι διεκδικήσεις των φεντεραλιστών για την προώθηση της ΚΕΠΠΑ αλλά και οι αντιδράσεις των υποστηρικτών του διακυβερνητικού χαρακτήρα της Ε.Ε. Βέβαια όλα αυτά δεν μπορούσαν να συνδυασθούν. Ο συμβιβασμός ήταν δύσκολος. Οι λύσεις που προωθήθηκαν έλαβαν ιδιαίτερα υπόψη ότι δεν θα έπρεπε να υπάρξει εμπλοκή για την ΟΝΕ, ούτε όμως να καταγραφεί αποτυχία των προσπαθειών της Διακυβερνητικής έστω και εάν η νέα Συνθήκη δεν θα είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Α7εα) Σταθερότητα και Απασχόληση

Για το νέο ΜΣΙ (ERM2) δεν υπήρξε καμία αντίρρηση. Τα ευρεία περιθώρια διακύμανσης και το προαιρετικό της συμμετοχής διευκόλυνε την επίτευξη συμφωνίας ήδη από τη Σύνοδο του Δουβλίνου και την οριστικοποίηση των συμφωνηθέντων στο Άμστερνταμ. Για το Σύμφωνο Σταθερότητας υπήρξε αντιπαράθεση Γερμανών και Γάλλων. Στο Δουβλίνο η Γερμανία επέβαλλε τις απόψεις της με παραχώρηση στον Πρόεδρο Σιράκ της προσθήκης της λέξης "Ανάπτυξης". Επρόκειτο για δηλώσεις προθέσεων με στόχο τη καταπολέμηση της ανεργίας και όχι για λήψη συγκεκριμένων μέτρων.

Στο Άμστερνταμ ο Καγκελάριος Κολ είχε να αντιμετωπίσει πλέον τον Λιονέλ Ζοσπέν ένα σοσιαλιστή πρωθυπουργό, με πρόσφατη τη λαϊκή ετυμηγορία και με δεσμεύσεις στο εκλογικό σώμα για την καταπολέμηση της ανεργίας. Όμως οι κατευθύνσεις είχαν προδιαγραφεί στο Δουβλίνο και ήταν αμετάκλητες. Μια υπαναχώρηση από τους όρους του Δουβλίνου θα σήμαινε αναβολή της ΟΝΕ και νέες συναλλαγματικές κρίσεις και περιπέτειες. Για το λόγο αυτό το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης ψηφίσθηκε όπως ακριβώς είχε συμφωνηθεί καταρχήν στο Δουβλίνο και αυτό αποτέλεσε μια πλήρη επικράτηση των γερμανικών απόψεων. Σαν αντιστάθμισμα και μετά από πολλούς συμβιβασμούς έγινε δεκτό το ψήφισμα για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση, γαλλικής έμπνευσης. Ποια ήταν όμως έστω η σχετική πρόοδος για τα ζητήματα απασχόλησης σε σχέση με τα συμφωνηθέντα στο Δουβλίνο;

- αν και η κατ' εξοχήν ευθύνη για την καταπολέμηση της ανεργίας παραμένει στα κράτη μέλη, στο Άμστερνταμ συμφωνήθηκε να διευρυνθεί το περιεχόμενο του συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο συντονισμός αυτός θα συμπληρώνει τα εθνικά μέτρα για την απασχόληση,
- συστήνεται Επιτροπή Απασχόλησης, η οποία θα συνεργάζεται στενά με την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, ενώ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα έχει ενοποιητικό και καθοδηγητικό ρόλο,
- η στρατηγική της απασχόλησης βασίζεται σε αρχές που έχουν καταγραφεί και στο παρελθόν, όπως η μείωση των εργοδοτικών εισφορών όταν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων ενώ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα συστήματα κατάρτισης και εκπαίδευσης, στο κατάλληλο φορολογικό περιβάλλον και στην ενίσχυση των πολυετών προγραμμάτων απασχόλησης,
- προκειμένου να διατηρηθεί η δυναμική της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και της καταπολέμησης της ανεργίας μία έκτακτη σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πραγματοποιείται στις 21-22 Νοεμβρίου 1997 στο Λουξεμβούργο η οποία θα προβεί σε επισκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των πρωτοβουλιών σχετικά με τις δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τη νέα συμβουλευτική ομάδα για την ανταγωνιστικότητα, τη μελέτη των ορθών πρακτικών για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση και τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Όπως βλέπουμε έχουμε πλέον συγκεκριμένα μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης και την ύπαρξη συντονισμού και εποπτείας για την παρακολούθηση και την υλοποίηση των μέτρων.

Συμβιβάζονται όμως οι κατευθυντήριες αρχές του Συμφώνου Σταθερότητας με τα μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας; Οι ορθολογιστές της Ε.Ε. απαντούν θετικά. Ας παραθέσουμε όμως και την αντίθετη άποψη.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας δεν δίνει μόνο υπερβολική σημασία στον περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ αλλά καθιερώνει σαν κατεύθυνση την ύπαρξη ισοσκελισμένων ή τελικά πλεονασματικών προϋπολογισμών, κάτι που είναι δύσκολο, ακόμα και για τη Γερμανία και τη Γαλλία. Η διαρκής επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί διαρκείς περικοπές κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού ακόμα και για δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης και καταπολέμησης της ανεργίας, άρα αντιστρατεύεται τις προσπάθειες ενός κοινωνικού συμβιβασμού. Μερικά κράτη για να επιτύχουν το στόχο περικοπτούν δαπάνες για τη διενέργεια παραγωγικών επενδύσεων, επόμενα ακυρώνουν ή περιορίζουν τις προσπάθειες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το Σύμφωνο φαίνεται ότι θέτει σαν αυτοσκοπό τη σταθερότητα μέσω των καταστολών (κυρώσεων) και δεν βλέπει τη σταθερότητα σαν μέσο για την ανάπτυξη.

Τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής του Άμστερνταμ αποτέλεσαν συμβιβασμούς και ισορροπίες γοήτρου Γερμανίας και Γαλλίας. Όμως αντικειμενικά κάτι επιτέλους αλλάζει. Και μόνο το γεγονός ότι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης καταγράφηκε σαν καταστατικός στόχος της Ε.Ε. αποτελεί ένα σημαντικό βήμα που πρέπει να αξιοποιηθεί.

A7εβ) Η νέα Συνθήκη

Η λέξη Μάαστριχτ είχε καταγραφεί σαν ένας κακόφημος όρος που συνδεόταν με προγράμματα λιτότητας και με ένα απαράδεκτο επίπεδο ανεργίας. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ επέβαλλε την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, δεν είχε κατορθώσει όμως να προωθήσει τις ομοσπονδιακές αρχές ιδιαίτερα στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.

Η νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ είναι μεν ατελής, όμως κατόρθωσε να επιλύσει μια σειρά από σημαντικά ζητήματα:

- οριστικοποίησε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης,
- ενέταξε στους στόχους της Ε.Ε. την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας,
- ενέταξε στους κοινοτικούς κανόνες ένα μεγάλο μέρος της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων,
- ενσωμάτωσε τη Συνθήκη του Σένγκεν,
- ενέταξε στο κύριο σώμα της Συνθήκης το Πρωτόκολλο Κοινωνικής Πολιτικής,
- ενίσχυσε τα θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη,
- αναγνώρισε ότι η ευρωπαϊκή ιθαγένεια είναι συμπληρωματική της εθνικής ιθαγένειας,
- αποδέχθηκε τις αρχές της προστασίας των εξωτερικών συνόρων, της εδαφικής ακεραιότητας και της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης,
- ενσωμάτωσε στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), τις αποστολές Petersberg, ίδρυσε νέα μονάδα ανάλυσης και πρόβλεψης των κρίσεων και ενίσχυσε τους δεσμούς με τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση με προοπτική τη μελλοντική ένταξή της στην Ε.Ε.,
- αναγόρευσε το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου σαν οιονεί Υπουργό Εξωτερικών της Ε.Ε.,
- καθιέρωσε τις αρχές της ευελιξίας - στενότερης συνεργασίας, αλλά παράλληλα αναγνώρισε το δικαίωμα στα κράτη μέλη να εντάσσονται μεταγενέστερα στους πυρήνες πρώτης ταχύτητας εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις,
- ενίσχυσε τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε θέματα συναπόφασης.

Είναι σαφές όμως ότι η αναθεωρητική διαδικασία απέτυχε σε ένα καίριο σημείο για το μέλλον της Ε.Ε.: την ουσιαστική θεσμική αναμόρφωση, η οποία αναβλήθηκε για ένα μεταγενέστερο στάδιο. Στη φάση αυτή η Γερμανία, οι χώρες της Benelux, η Ιταλία, η Ισπανία και ιδιαίτερα το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ήθελαν την ενδυνάμωση της ομοσπονδιακής προοπτικής της Ένωσης. Έτσι, σημαντικά θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της Διακυβερνητικής Διάσκεψης και στα πλαίσια της Ομάδας Προβληματισμού (Reflection Group) εγκαταλείφθηκαν. Πρόκειται για τις ακόλουθες προτάσεις:

- την άμεση ένταξη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης στην Ε.Ε. (κοινή άμυνα),
- τη διαμόρφωση, κοινής και αποτελεσματικής εξωτερικής πολιτικής. Διαπιστώθηκε ότι σε πολλές περιφερειακές κρίσεις η Ε.Ε. ήταν απύσχα ή έπαιξε περιθωριακό ρόλο. Ο στόχος αυτός που αποσκοπεί στην ενεργή και έγκαιρη παρουσία της Ένωσης, ιδιαίτερα στην ευρωπαϊκή ήπειρο, δεν επιτεύχθηκε,
- το δικαίωμα αρνησικυρίας διατηρείται όταν μία χώρα θεωρεί ότι θίγονται ζωτικά της συμφέροντα, ενώ διατηρήθηκε η αρχή της ομοφωνίας για μία πενταετία στη χορήγηση βίζας, στο πολιτικό άσυλο και στη μετανάστευση. Οι προτάσεις προέβλεπαν, αντίθετα, μέτρα ομοσπονδιακού χαρακτήρα και ταχύτερους ρυθμούς άρσης των εμποδίων για την πολιτική ενοποίηση,
- αναβλήθηκε η λήψη απόφασης για τη σύνθεση της Επιτροπής και τη στάθμιση των ψήφων,
- δεν πέρασαν οι προτάσεις για την αντιμετώπιση του θέματος της Προεδρίας του Συμβουλίου Υπουργών (διάρκεια, καθήκοντα, ανάδειξη) και για την ουσιαστική αναμόρφωση της νομοθετικής διαδικασίας της Ε.Ε.

Συμπερασματικά, η Συνθήκη του Άμστερνταμ πραγματοποίησε πολλά σημαντικά βήματα, στον τομέα όμως της πολιτικής ενοποίησης υπήρξαν πενιχρά αποτελέσματα. Η ΟΝΕ εξακολουθεί να παραμένει ο κύριος μοχλός της

ενοποιητικής διαδικασίας.

A7εγ) Η Ελλάδα και η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Η χώρα μας υπέβαλλε προτάσεις και διαπραγματεύθηκε ρυθμίσεις για την ουσιαστική εμβάθυνση της πολιτικής ενοποίησης, με προοπτική ανάδειξης του υπερεθνικού χαρακτήρα του θεσμικού οικοδομήματος και ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ε.Ε. Οι πολιτικοί συσχετισμοί δεν επέτρεψαν την ευτυχή κατάληξη των διαπραγματεύσεων στα ανωτέρω θέματα. Όμως, η Ελλάδα είναι μία από τις λίγες χώρες της Ένωσης που μπορεί να αισθάνεται ικανοποιημένη από το περιεχόμενο της Συνθήκης. Στα εξής θέματα πέτυχε τους στόχους της:

- Εξωτερικά σύνορα. Υπήρξε ο πρωταρχικός μας στόχος. Στην αρχή φάνηκε ανέφικτος λόγω πολλαπλών αντιδράσεων από άλλες χώρες. Τελικά, το ελληνικό αίτημα έγινε αποδεκτό. Στους στόχους της ΚΕΠΠΑ συμπεριελήφθησαν η προστασία των εξωτερικών συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας και ρήτρα πολιτικής αλληλεγγύης. Οι ρυθμίσεις αυτές δεν λύνουν αυτόματα το πρόβλημα ασφαλείας της Ελλάδος. Κατάλληλα όμως αξιοποιούμενες μπορούν να οδηγήσουν σε ένα πλέγμα πολιτικών και πρακτικών μέτρων που θα συμβάλουν καθοριστικά στην άμβλυνση του αμυντικού προβλήματος της χώρας.
- Ανάπτυξη των απομακρυσμένων περιοχών. Η διάταξη αυτή αφορά κύρια την Ελλάδα που διαθέτει πολυάριθμα νησιωτικά συμπλέγματα και μικρές νήσους.
- Σε συνεργασία με άλλες χώρες η Ελλάδα πέτυχε γενικότερους στόχους όπως η ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η πρόοδος που επιτεύχθηκε στους τομείς της Δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και της κοινωνικής πολιτικής.
- Η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα που ζήτησε την ενσωμάτωση των αποστολών Petersberg στη Συνθήκη. Η Ε.Ε. θα έχει στο εξής τη δυνατότητα να παρεμβαίνει έγκαιρα και αποτελεσματικά στη διαχείριση κρίσεων και για ανθρωπιστικούς σκοπούς.
- Απετράπη, με τη συνεργασία άλλων κρατών, η ανατροπή θεσμικών ισορροπιών και ρυθμίσεων (Σύνθεση Επιτροπής, ψήφοι στο Συμβούλιο, κ.λπ.) που θα καθιστούσαν δυσμενέστερη τη θέση της Ελλάδας και άλλων χωρών στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.